

Nr 553

Av fröken Ljungberg m. fl., om inrättande vid Uppsala universitet
av en personlig professur i humanistisk pedagogik för
professor Wilhelm Sjöstrand.

(Lika lydande med motion nr 462 i Första kammaren)

I sina petita för budgetåret 1969/70 konstaterar UKÄ, att tillströmningen till forskarutbildningen vid de filosofiska fakulteterna ställer krav på handledarresurser »som i dag inte kan tillfredsställande tillgodoses». Samtidigt som UKÄ framhåller, att i fråga om licentiand- och doktorandfrekvensen endast de filosofiska fakulteterna har genomsnittssiffror som ligger klart över det totala genomsnittet, uttalas också att skillnaderna mellan olika ämnen inom fakulteter och sektioner är stora och att »psykologi- och pedagogikämnen är vad gäller licentiand- och doktorandfrekvens *extrema*». Den slutsats i fråga om nödvändiga förstärkningar som UKÄ drar förefaller förbluffande: »UKÄ vill framhålla att ämbetet med hänsyn till pågående utredning rörande samarbetet mellan pedagogiska institutioner inom lärarhögskolor och universitet inte ansett sig nu böra framföra förslag om nya högre tjänster inom detta ämnesområde.»

Relationstal gällande höstterminen 1968 visar, att vid universitetsinstitutionerna för pedagogik antalet licentiander och doktorander per professor och laborator utgjorde 52,2, medan siffran för lärarhögskolan i Stockholm var 16,3. Licentianderna och doktoranderna vid institutionen för pedagogik i Uppsala befinner sig i en särskilt ogynnsam situation. De har i skrivelse till statsrådet Moberg den 3 december 1968 uppvisat, att relationstalet i Uppsala var 68,0 mot för Göteborg 45,3, för Lund 42,0 och för Umeå 41,0. Uppgifterna från pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet hade icke erhållits vid tiden för skrivelsens avfattande.

Den pedagogiska institutionen i Uppsala är den största universitetsinstitutionen på detta område i vårt land. Följande siffror för läsåret 1968/69 är belysande: 1 400 ettbetygsstuderande, över 200 tvåbetygsstuderande, 200 trebetygsstuderande, 150 licentiander och doktorander. Det innebär att under de 20 år institutionen funnits som självständig institution belastningen har ungefär tiodubblats. Men fortfarande finns endast en professur för ämnet. Därutöver finns fyra ordinarie universitetslektorat. Lärarkrafterna i övrigt tillgodoses genom temporära och provisoriska förstärkningsanordningar för

forskarhandledning, vissa extra lektorat för ett år i taget och assistent- och amanuensförordnanden, likaledes för ett år i taget.

Det förhållandet, att ämnet pedagogik rymmer ett antal deldiscipliner, som vid uppsalainstitutionen är osedvanligt rikt företrädda, motiverar starkt — jämte det stora antalet studerande — den från institutionens sida sedan flera år begärda fördelningen på *två* professurer. Den lösning som från universitetets sida enstämigt föreslagits i dess petita, synes oss, i likhet med vad som framhållits av berörda fakulteter, nödvändig att genomföra. Den innebär, att för nuvarande innehavaren av professuren, professor Wilhelm Sjöstrand, inrättades en personlig professur i humanistisk pedagogik inom den historisk-filosofiska sektionen, medan den ordinarie professuren skulle återbesättas och tillgodose ämnets samhällsvetenskapliga sidor.

Professor Sjöstrand har genom sin forskning inom filosofisk, komparativ och historisk pedagogik vunnit internationellt erkännande och anses nu vara den inom detta område mest verksamme, kvalificerade forskaren i Sverige. Behovet av specialister bland de pedagogiska forskarhandledarna är stort och risken bedöms som mycket stor för ett eftersättande av pedagogikens humanistiskt betonade forskningsuppgifter. Sjöstrand torde vara den som kan fostra en ny generation forskare på det humanistisk-pedagogiska området.

Med hänvisning till vad som sålunda anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta om inrättandet vid universitetet i Uppsala av en personlig professur i humanistisk pedagogik för professor Wilhelm Sjöstrand från den 1 juli 1969.

Stockholm den 28 januari 1969

Blenda Ljungberg (m)

S. G. W. Wahlund (cp)

Erik Tobé (fp)

Britt Mogård (m)
